

УДК [258:94](72)

Сигида Г. А.¹, Сиромолотова М. А.²

¹ старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БАД–534 НУ «Запорізька політехніка»

РЕЛІГІЙНІ УЯВЛЕННЯ ТА СВІТОГЛЯД ПЛЕМЕН ТЕПАНЕКИ

Тепанеки – племена Месоамерики, які розмовляли мовою науатль. Були родичами ацтеків. З'явилися у Мексиці наприкінці XII – на початку XIII ст. Наприкінці 20-х рр. XIV століття, союзні війська ацтеків і міста Тешкоко знищили тепанеків. Останній правитель потрапив у полон і був страчений. Але вони залишили по собі помітний відбиток у культурі індіанців Месоамерики.

Тепанеки уявляли Всесвіт як багат шарову структуру, що складається з трьох основних світів: Верхній світ – небеса, оселя богів і предків, які могли впливати на долю людей через природні явища; Середній світ – земля, де люди жили в гармонії з природою, дотримуючись встановлених богами правил; Нижній світ – таємниче царство мертвих, куди відправлялися душі після смерті. Сонце і Місяць були символами безперервного циклу життя і смерті, уособлюючи постійне оновлення. Релігійне життя тепанеків оберталось навколо численних богів, кожен з яких відповідав за важливу сферу життя:

Тлалок – бог дощу і води, чия прихильність була життєво необхідна для врожаю;

Мікльтантекутлі – бог підземного світу, страхітливий, але справедливий охоронець душ померлих;

Уцілопочтлі – божество війни і сонця, чия підтримка гарантувала перемогу в битвах;

Шочікецаль – богиня кохання, краси та родючості, покровителька жінок і сімейного вогнища.

Кожен бог мав свій храм і особливі ритуали, що проводилися жерцями та народом у визначені дні. Повага до предків лежала в основі світогляду тепанеків. Вважалося, що предки продовжують стежити за своїми нащадками і можуть як допомагати, так і карати. Ритуали вшанування включали підношення їжі, прикрас і навіть крові, щоб заручитися захистом предків. Особливі свята на честь предків супроводжувалися піснями, танцями та бенкетами, що зміцнювали родинні зв'язки. Родиною для тепанеків була й природа. Вона була цілком одухотвореним середовищем: кожна тварина, рослина і, навіть, річка мали свій дух. Тотемні тварини обиралися не випадково: вважалося, що вони передають силу та мудрість своїм покровителям. Наприклад, орел символізував хоробрість і силу, а ягуар – хитрість і міць.

Жертвоприношення були невід'ємною частиною релігійних обрядів, призначених для підтримки рівноваги між світами. У жертву приносили не тільки тварин і коштовні предмети, але інколи й людей – особливо воїнів, чия жертва вважалася найціннішою. Вважалося, що кров – це джерело життя, здатне умилоствити богів і дати новий цикл родючості. Жертвоприношення супроводжувалися особливими ритуальними танцями, музикою та молитвами. Свята у тепанеків були яскравими і багатоденними подіями, що відображали їхній зв'язок з природними циклами. Кожне свято було не лише релігійною, а й соціальною подією, що зміцнювала єдність громади. Релігія пронизувала кожен аспект життя тепанеків – від народження до смерті. Сільськогосподарські роботи суворо дотримувалися релігійного календаря, щоб забезпечити прихильність богів. Люди вірили, що успіх у полюванні, війні і навіть у сімейному житті залежить від дотримання ритуалів. Мистецтво та

архітектура відображали релігійну символіку – храми, статуї та фрески зображали богів, міфічні сцени та священних тварин. Жерці посідали важливе місце в соціальній структурі тепанеків. Їх вважали мудрецами, хранителями знань і посередниками між людьми та богами. Жерці визначали сприятливі дні для посівів, воєн і свят, спостерігаючи за рухом небесних світил. Вони також виконували роль вчителів, навчаючи молодь релігії, міфології та ритуальним традиціям.

Релігійні уявлення тепанеків були не просто вірою – це був спосіб життя, що визначав соціальну і культурну структуру суспільства. Гармонія між людьми, природою і богами вважалася ключем до процвітання. Їхня багата міфологія, ритуали та свята залишили значний слід в історії Месоамерики, надихаючи наступні покоління.